

NADIA GHULAM
AGNÈS ROTGER

SECRETUL
TURBANULUI
MEU

Traducere din limba catalană
de Marius-Adrian Hazaparu

POLIROM
2021

La închisoare

Următoarea întâlnire pe care am avut-o cu talibanii n-a fost însă la fel de plăcută.

Îmi aminteam uneori de Amin, vechiul prieten al tatălui meu care-mi plăcea atît de mult, însă, la puțin timp după acea vineri cînd a venit la masă atît de apăsător de prezentimente rele, i-am pierdut urma. Am dat de el mai tîrziu, întîmplător.

În perioada în care locuiam în tabăra de refugiați, mama s-a dus într-o zi la un cizmar la Jalalabad. A reieșit că acela pe care îl găsisese lucrase ca inspector pentru guvern, în Kabul, ca și ea, și vorbea dialectul dari. Mama era încîntată că putea să vorbească în limba ei maternă despre Kabul și despre eventuale cunoștințe comune. Printre acestea, Amin. Cizmarul i-a povestit că prietenul tatei luptase în Jalalabad și că, din cauza unei explozii, rămăsese fără un ochi, iar șrapnelul îi făcuse o gaură în obraz. Inspectorul-cizmar i-a mai spus că Amin și familia sa locuiau în continuare în Jalalabad, unde el lucra ca mecanic.

Foarte încîntată, mama îi povestise lui tata, gîndindu-se că s-ar fi bucurat să-și regăsească prietenul – în sfîrșit, o veste bună! –, însă el n-a reacționat; nici măcar nu eram sigure că știa despre cine vorbeam. Chiar și-așa,

l-am căutat și, după câteva zile, ne-a invitat la masă la el acasă. Masa a fost foarte tristă. Tata se simțea incomod și, ca un copil mic, nu înceta s-o tragă pe mama de braț, spunându-i să plecăm; ea i-a povestit tot ce ni se întâmplase, iar Amin a plîns fără lacrimi și strîmbînd din nas. Nici măcar eforturile soției sale, foarte amabilă, ca întotdeauna, n-au reușit să îndulcească situația. Am plecat în scurt timp, și mai amărîți ca la sosire.

După ce ne-am întors în Kabul, am pierdut legătura, pentru că nu am putut să le lăsăm vreo adresă sau vreun număr de telefon; nu aveam nici una, nici alta.

Din acest motiv, m-am mirat foarte mult cînd, într-o zi din timpul Ramadanului, în vreme ce lucram la ferma domnului Bismillah, un necunoscut a venit să-mi spună că Amin era la închisoare în Kabul și că avea nevoie de ajutor. Am bănuț că a reușit să dea de mine datorită verișorilor mei, care vindeau dulciuri în autogară și erau ușor de găsit. Tot ei trebuie să-l fi atenționat să nu întrebe de Nadia, ci de Zelmai.

Nu fusesem niciodată într-o închisoare. Am ajuns acolo cînd mullahul îi chema pe toți deținuții la rugăciunea de seară și am profitat de ocazie ca să mă rog și eu. După aceea, un paznic m-a întrebat pe cine caut. „Pe unchiul meu, Amin. E pe jumătate orb și are o gaură în obrazul drept”. Am fost însoțită pînă la „sala de vizite”: între cei dinăuntru și cei de afară era un zid scund din lut, cu gratii în sus. Cum nu eram prea înaltă, a trebuit să mă cațăr puțin ca să pot vedea ceva, fiind tot pe punctul să cad.

Cînd l-am văzut pe Amin, aproape că nu l-am recunoscut. De asemenea, și lui i-au trebuit câteva clipe să-și dea seama de unde să mă ia, pentru că era prima dată

cînd mă vedea travestită. Foarte slab și cu o barbă neîngrijită, Amin a făcut o grimasă care ar fi trebuit să fie un zîmbet:

— Mă bucur să te văd, *Zelmai jan*.

În timp ce înfuleca pîinea cu cartofi și curmalele, gustări tipice de Ramadan, pe care i le adusesem, mi-a povestit că a fost reținut cînd s-a dus în Kabul ca să ridice o comandă. L-au acuzat că ar fi lucrat cu materiale rusești la atelierul său, iar, dacă nu făceam nimic, avea să putrezească acolo. Mi-a cerut să-i caut pe frații săi ca să-l scoată de acolo, și să mă grăbesc, pentru că nu avea să mai reziste mult.

Chiar a doua zi l-am rugat pe domnul Bismillah să-mi dea liber și niște bani în avans, pentru că trebuia să-l ajut pe un prieten al tatei. Apoi am mers direct la autobuzul care mă ducea înapoi în Jalalabad pentru prima oară după șederea noastră în tabăra de refugiați.

Cînd am ajuns la adresa pe care mi-o dăduse Amin, i-am găsit familia sărbătorind căsătoria unui nepot, fiind pe punctul de a lua masa. M-am dus țintă în camera bărbaților și, pînă cînd n-am mîncat pe săturate, nu m-au lăsat să vorbesc. Am cerut apoi să discut cu unul dintre frații lui Amin și i-am explicat situația.

— Am văzut că întîrzie mult, însă ne-am gîndit doar că nu au ajuns piesele după care s-a dus...

Bărbatul era foarte neliniștit.

— Te rog să nu mai spui nimănui, să nu stricăm această căsătorie. Așteaptă aici, mă întorc îndată!

Fratele lui Amin, înfășurat într-un *patu* (un fel de manta) a ieșit în stradă și a revenit cu vești proaste:

— Au blocat șoseaua spre Kabul. Nu putem trece nici cu mașinile noastre, nici cu autobuzul.

— Ce mă fac? Mama nu știe că sînt aici, trebuie să mă întorc imediat acasă.

— Nu-ți face griji, că mi-a venit o idee.

Am făcut drumul înapoi însoțiți de doi prieteni într-o furgonetă încărcată cu conopidă, care ne acoperea, și nu ne-a oprit nimeni. Cînd am ajuns în Kabul, au oprit în piață, au descărcat conopidele – aveam conopidă peste tot – și, în timp ce doi dintre ei încercau să le vîndă, Salim, unul dintre prieteni, m-a însoțit pînă acasă.

Cînd și-a revenit după sperietura de a mă vedea intrînd în casă cu un necunoscut, mama i-a invitat pe prietenii lui Amin și pe fratele său să rămînă la noi cît timp se străduiau să-l elibereze. Au fost zile pline de forfotă și belșug: drept răsplată pentru ajutorul primit din partea noastră, acești bărbați ne-au umplut cămara cu carne și alte alimente pe care nu le mai văzuserăm de ani de zile.

După trei zile, Salim și ceilalți au trebuit să se întoarcă la Jalalabad după niște documente care le-ar fi putut fi de ajutor în timpul procesului, iar eu mi-am luat angajamentul să-l vizitez pe Amin la închisoare cît timp ei erau plecați. Am reușit să mai ajung acolo doar o singură dată.

Atunci l-am văzut pe Amin și mai slăbit. Condițiile din închisoare erau foarte dure, iar el nu era un bărbat puternic, nici sufletește, nici trupește. Eu încercam să-l consolez, cocoțată pe zidul din „sala de vizite” ca să ne putem vedea, și îi povesteam snoave de pe vremea cînd eram mică și el venea la noi și stăteam la acele taifasuri interminabile. În timp ce depănam amintiri, mi s-a părut că aud că ora de vizite se sfîrșise, însă n-am dat importanță. Cel de-al doilea avertisment a fost însă mai con-tondent: m-au lovit cu un baston peste glezne, ceea ce

m-a secerat la pămînt. M-am supărat atît de tare, încît în cîteva secunde am luat o piatră foarte colțuroasă, am aruncat-o înspre talibanul care mă lovise și am luat-o la fugă spre ieșire.

Cum era de așteptat, bărbatul a început să mă înjure și să mă blesteme în timp ce mă urmărea, dar, din fericire, la poartă era plin de rude ale deținuților care se întorceau acasă și-am reușit să mă fac nevăzută printre ele. Odată ajunsă în stradă, un vînzător care m-a văzut alergînd mi-a făcut semn să mă apropii și mi-a arătat că puteam să mă ascund în spatele unui fotocopiator. Am stat ghemuită acolo o bună bucată de vreme, cu inima cît un purice, dîndu-mi seama de ceea ce tocmai făcusem. Totuși, pentru vînzător, nebunia mea iresponsabilă – de a arunca o piatră asupra unui taliban înarmat într-o închisoare – a fost o acțiune îndreptată împotriva opresorilor. Bărbatul a fost foarte încîntat că mă ajutase să scap și am plecat de-acolo ca un erou.

După cîteva zile, prietenii și familia au reușit să-l scoată pe Amin din închisoare. Primul lucru pe care l-au făcut a fost să vină la noi acasă ca să sărbătorim, cu prăjituri pregătite de mama. Cînd au plecat, camera noastră era din nou aproape la fel de plină ca pe vremea cînd tata și Amin încă rîdeau împreună.

Noua familie a Samirei

Liniștea n-a durat mult. Cîteva săptămîni mai tîrziu, în timp ce smulgeam buruieni, am văzut o femeie cu o burka albastră făcîndu-și loc printre tufele de la marginea straturilor. Îi era greu să înainteze și din cauza asta trebuia să-și ridice puțin pînza grea și densă. Cînd s-a apropiat de mine, am auzit un glas ascuțit adresîndu-mi-se: „Zelmai, frate!”. Era Samira, cea de-a doua fiică a proprietarului. Vorbea cu greutate, înecîndu-se în plîns. Mi-a venit s-o îmbrățișez, însă ar fi fost un gest de neiertat și foarte periculos, așa că pur și simplu i-am spus:

— Vrei să ne așezăm ?

Ne-am așezat pe pămînt una lîngă alta, păstrînd însă o distanță prudentă în caz că ne vedea cineva. Ea își ștergea întruna lacrimile pe sub burka.

— Zelmai, poimîine mă căsătoresc și voi pleca foarte departe, în Pakistan... Și nu cunosc pe nimeni acolo. Voi fi atît de singură...

— Stai liniștită, cu siguranță au ales o familie bună pentru tine, iar eu o să vin să te văd cînd pot, promit !

Nu puteam s-o consolez. Era foarte puțin probabil s-o pot vizita și habar n-aveam cum erau socrii ei și nici restul familiei politice pe care va trebui s-o iubească și